

Landsfelag Pensjónista

Sólsetur

Nr. 32

Apríl 2013

Limablað

Blað teirra eldru

Mynd: Árni Johannesen

BOÐANESHEIMIÐ

Yviri við Strond 95 • 100 Tórshavn

Oddagrein

Lóg fyri øll – ikki bert tey fáu

Tann 6. oktober 2011 gjørdist ein fagnaðardagur fyri flest allar giftar fólkapensjónistar. Henda dagin lýsti lögmaður løgtingslóg nr. 142 frá 2011, sum einmælt varð samtykt av Føroya Løgtingi við gildiskomu 1. januar 2012. Við lógini varð mótrokning millum giftar fólkapensjónistar avtíkin.

Hóast hjúnarbandið sigst vera ein grundarsteinur samfelagsins, revsar samfelagið á mangan hátt giftar fólkapensjónistar júst fyri at vera giftir. Bæði grundupphæddin í fólkapensjónini og viðbótin eru munandi lægri fyri tveir giftar pensjónistar enn fyri tveir stakar ella tveir sambúgvandi ógiftar pensjónistar.

Hjá stókum og hjá sambúgvandi, ógiftum fólkapensjónistum velst bert um egininntøkuna, um tey hava rætt til viðbót, og um nakað verður skarvað burtur av henni. Fyri

giftar fólkapensjónistar var mótrokning millum hjún galdandi, so at eisini inntøka hjúnarfelagsins taldi við, tá avgjørt varð, um fólkapensjónisturin hevði rætt til viðbót. Í mongum førum fekk ein giftur fólkapensjónistur tí bert grundupphædd í pensjón, 3313 kr um mánaðan, hóast hon – tí sum oftast er tað konuna, tað gongur út yvir – onga aðra inntøku hevði. Hevði hesin pensjónistur verið ógiftur, hevði hon havt rætt til stívliga 8000 kr í pensjón.

Tað mest órættvísa í hesi skipan var mótrokningin millum hjún. Okkara samfelag er komið so langt í javnstøðu, at bæði kyn í mong ár hava havt valrætt og valbæri, sama lön hevur leingi verið latin fyri sama arbeiði, og samskatingin millum hjún er langt síðan avtíkin. Tann einstaki er vorðin ein sjálvstøðugur persónur, ikki bert ein

Útgevri:

Landsfelag Pensjónista
Tróndargøta 13, 100 Tórshavn
Teldupostur: lp@mail.fo
og landsfelagpensjonista@olivant.fo

Formaður: Arne Thorsteinsson Telefon 210621
Teldupostur: arne.thorsteinsson@kallnet.fo

Samskipari og skrivari: Ingrid Henriksen
Telefon: 319394 og 219394
Skrivstovan er opin mánadag kl. 11-15
Telefontíð mikudag kl. 11-15

Blaðnevnd:

Sigvald Kristiansen, ábyrgd
Skálavegur 236, 480 Skála
Telefon: 441517 og 288517
Teldupostur: sigvaldk@olivant.fo

Inna Nattestad
Heiðavegur 23, 370 Miðvágur
Telefon: 33 3133 og 257685
Teldupostur: inattestad@olivant.fo

Árni Johannesen
Fjósagøta 6, 100 Tórshavn
Telefon 313244 og 213244
Teldupostur: enj@olivant.fo

Prent og prenttilgerð: estra

hálv greipa. Bert á pensjónsøkinum darla vit aftaná, líka til 6. október 2011, tá Føroyar tóku eitt stórt stig framá.

Tíverri vísti tað seg, at hetta stig bert var tikið upp á kvamsvís. Val stóð fyri durum, og fólkapensjónistarnir eru vorðnir ein sera stórir partur av veljaraskaranum. Eftir valið varð gildiskoman av lögtingslóg nr. 142 frá 2011 útsett til 1. januar 2013. Hetta skuldi vera fyri at geva fyrisitingini høvi at rætta tekniskar feilir í lógini, sum gjørdur, at nakrir fólkapensjónistar komu at missa pening, varð einki gjørt. Hesir feilir høvdu annars verið kendir í fleiri mánaðar, uttan at nakað hevði verið gjørt við teir.

Framvgis hoyrdist einki um at rætta lógarfeilir. Í staðin varð uppskot lagt fram á ting tann 25. september 2012 – minni enn 1 ár eftir at lógin varð samtykt – at avtaka lögtingslóg nr. 142 frá 2011. Nakað av orðadrátti stóðst av hesum, men lýðin atkvøddu lögtingsfólk, sum tey høvdu fingið boð um – mong teirra tey somu, sum áður høvdu atkvøtt fyri lógini - og lógin varð avtikin aftur upp undir júl 2012, uttan nakrantið at hava fingið gildi. Mótrokning millum hjún er tí framvegis í gildi og verður verandi í gildi. Giftu pensjónistarnir hava bert verið finnur í politikaraspæli, sum einans hevur snúð seg um veljaramanipulation.

Hava summi tingfólk undirmett onkrar av sínum veljarum? Okkurt kundi bent á tað, tí málið er ikki endað enn. 10. december 2012 varð uppskot aftur lagt fyri tingið um at avtaka mótrokning millum hjún, hesaferð tó einans fyri tann partin av hjúnum, har bert annar er fólkapensjónistur, altso mótrokning skal verða avtikin fyri fólkapensjónistar, sum hava ein hjúnafelaga, sum enn ikki er fylltur 67 ár. Hvussu nakar kann vera komin í tankar um eina so margháttliga löggávu, kann bert undra, men okkurt heilt serstakt man helst búgva undir, og undarligir leikir munnu vera farnir fram handan tjöld, áðrenn hetta uppskot sá dagsins ljós.

At gera skilnað millum pensjónistar eftir aldri á teirra hjúnarfelaga verður neyvan góðtikið av rættinum. Tað er djúpt diskriminerandi og órættvíst móti teimum pensjónistum, sum hava verið so óhepnir at gifta seg við einum javngomlum maka og móti pensjónistahjúnum við stórum aldursmunum, har tann yngri júst er farin um tey 67. Teir pensjónistar, ið eru so hepnir at vera giftir við hjúnarfelaga undir 67 ár kunnu sjálvandi fegnast líka til hjúnarfelagin fyllir 67. Hvat hendir tá? Man ætlanin vera, at mótrokningin aftur skal fáa gildi fyri teirra viðkomandi, soleiðis at eldri hjúnarfelagin tá missir pensjónsviðbótina aftur?

Vónandi fara tingfólk ikki at samtykkja uppskotið í verandi líki, men fara at lata tað fevna um allar giftar pensjónistar við teimum teknisku broytingum, sum langt síðan skuldu verið gjørdar. Tingfólk hava skyldu at lóggeva fyri øll, ikki bert fyri tey fáu, sum tey sjálvi velja burtur úr. Hetta mugu tingfólk gera sær greitt, um veljarar framvegis skulu hava álit á politisku skipanini.

Arne Thorsteinsson

Ljós á leiðini

Elsa Funding

BØN og LOVSANGUR

Hevur nakar av tykkum tað ringt, tá biði hann, veit nøkrum væl við, tá syngi hann lovsang! Ják. 5,13

Sagt verður, at til eru songfuglar, sum syngja fróir, sjálvt um teir flúgva upp ímóti illveðursskyggjum.

Meðan teir eru staddir illveðrinum, tagnar tann glaði songurin, men so skjótt teir eru oman fyri tað ringa veðrið, ljóðar aftur fagnaðarsongurin.

Nakað soleiðis kann tað eisini vera við mannalívinum. So leingi vit hava tað ljóst og gott, er tað rætt at vera glaður og syngja Guði lovsong. Víst vita vit, at illveðursskýggj eisini kunnu koma yvir okkum, og tey mugu vit ígjøgnum; tí „brigdlig er eydnan í ævum og tíðum,“ tað, ið er ljóst, kann skjótt gerast myrkt; tann, ið er frískur og fúsar, kann brátt gerast sjúkur; og deyðin gloymir ikki ein einasta okkara.

Men tað er ikki rætt at taka „illveðrið“ upp á forskot; eitt annars eydnuríkt liv verður møðimikið, um ein altíð væntar, at tað versta fer helst at henda.

Tá ið songfuglurin er staddur í illveðrinum, tagnar glaði songur hansara. Og soleiðis gongst væl eisini okkum. Tá ið aðrir

dagar koma í staðin fyri teir góðu og glaðu; dagar, ið eru á tremur av óvissu ella líðing, av sorg og sakni, tá er ikki so lætt at syngja lovsongir.

Men hvussu skulu vit koma ígjøgnum tað, ið er myrkt og svárt, so vit aftur finna gleðina? Tí vit kunnu ikki bara soleiðis við ferð renna avstað. Vit mugu hevja okkum á veingjum trúarinnar og bønarinna. Vit mugu vanda okkum til hansara og líta á hann, ið veit vegin eisini gjøgnum illveðrið og myrkrið, ja, sjálvt gjøgnum deyðans dimma dal.

Ein av Ísraels gomlu sangarum gjørdi tað einaferð við orðunum: *Men eg seti mitt álit til tín, Harri, eg sigi: Tú ert Guð mín! Í tíni hond eru forløg míni!* (Sl 31.15-16). Hann hevði verið úti í „illveðrinum“. Og orðið „men“ vísir, at hann ikki læt sær mótgangin lynda við at koma við uttanumtosi ella at ugga seg við, at tað kundi ikki vera øðrvísi. Men mitt í øllum tí svára gav hann seg upp til lívsins Guð – og varð bjargaður.

Tað er veguri eisini hjá okkum. *Siga vit: Men eg seti mitt álit til tín, Harri, - tá skulu vit mestan sanna, at hann ikki loyvir, at vit koma út í „illveður“, sum hann ikki kann hjálpa okkum gjøgnum. Siga vit: Í tíni hond*

Funnings kirkja

eru forlög míni – tá hava vit orð hansara um, at hann er okkum nær við teirri gleði og tí tryggleika, sum ber av øllum viti í bæði lívi og deyða. Ja, seta vit álit okkara á hann, fær myrkrið ongantið loyvi til at vinna á okkum.

Kanska fer tað so til endans at gangast okkum eins og songfuglinum. *Í hvussu er tekur sálmaskaldið soleiðis til: Harri, mín Guð, allar ævir eg vil tær lova! – Í miskunnsemi sínum vil Guð eisini kalla tann tónan fram í okkum!*

*Tín trúfesti og náði,
o, faðir, væl veit skil
á tí, sum mær er bági,
og bati vera vil,
og alt, ið av tú ráddi,
man altíð bera á,
ei nakar máttur náddi
at spilla tíni ráð.*

P.Gerhardt/G.Bruun

Lív og heilsa

Hár og vælvera fylgjast at

Eyðna í Billustovu

Tá talan er um hár, verður oftast hugsað um hárið á hövðinum – og er tað tí, at hárið er ein sera sjónligur partur av okkum. Hárið endurspeglar í flestu førum, hvussu væl vit røkta okkum sjálvi. Tískil er hárið ein týðningarmikil liður í, hvussu vælveran hjá hvørjum einstaka er – og hevur hárið alstóran týðning fyri okkum í dagligdegnum. Fyri at varðveita sunt hár er neyðugt at røkja tað við jøvnum millumbilum, hetta kann gerast við m.a røkjandi produktum ella einum nýggjum hársniði inn í millum.

Øll hava vit ymiskt høvdaskap og hártýpu, og tí finnst tað hársnið, sum klæða okkum betur enn onnur. Hvat vit takast við í dagligdegnum spælur eisini ein leiklut í, hvussu hársniðið skal vera. Um man ofta hevur skund um morgunin og er aktivur í gjøgnum dagin, so finnst hársnið, sum hóska til tað - og hinvegin, um tað ikki er av týðningi at hársniðið skal vera praktiskt, so finnst aðrir møguleikar.

Tað eru fleiri faktorar, sum hava ávirkan á, hvussu hárið ávirkast, t.d støduga broytingin í hita og kulda - her meinast bæði við veðrið, men eisini við tól, so sum fönara og stylingjarn. Hóast vit ikki hava so stóra hita-broyting í Føroyum – frá einum køldum vetri til eitt minni kaldari summer, so fara fleiri fólk suðureftir um summarið at njóta nógvu sólina. Bæði summer og vetur hava hvør

sína og á ein hátt somu ávirkan á hárið. Kalda veðrið førir við sær turra luft, og førir hetta við sær, at fuktin í hárinum hvørvur, sum ger tað turt og leiðir hetta ofta til spaltadar endar. Somuleiðis førir heita veðrið og nógva sólin við sær, at sólin bleikir hárið og hervið eisini turkar hárið. Fyri at verja hárið ímóti skiftandi veðrinum og sum heild, finnst produktir, sum hóska til júst tína hártýpu – her kann man leita sær vegleiðing á eini hárfriðkanarstovu.

Hóast tað er dýrari at keypa hårproduktir á eini hárfriðkanarstovu enn í einum vanligum vøruhandli, so finnst eisini aðrir munir har í millum. Shampoo, ið verður keypt á eini hárfriðkanarstovu, inniheldur røkjandi tilfar, sum vaskar hárið á ein røkjandi hátt, og er tað framleitt soleiðis, at tað hvørki er ov veikt ella ov sterkt til hárið. Bílligt shampoo harafturímóti inniheldur ikki sama tilfar, og kann hava ta ávirkan, at bæði hár og hárbotnur turka. Tað loysir seg at keypa serligt framleitt shampoo, sum er dýrari, men drúgvvari enn tað bílliga, og er tað harvið nærmast ongin munur á prísinum.

Við hesum kann sigast, at tað er eyðsæð, at hár og vælvera fylgjast at.

Tænastur og gjald

Heimatænastan fevnir um

1. Bráðfeingis heimahjálpi: Kann veitast í styttri tíðarbil í sambandi við bráðfeingis sjúku, barnsburð ella eftirbata.
2. Varandi heimahjálpi: Kann veitast avlamis- og fólkapensjónistum, ið tørva hjálpi orsakað av varandi sjúku ella breki.
3. Heimahjálpi kann verða veitt av og á til at taka sær av brekaðum barni ella vaksnum í heiminum.

Gjald fyri heimahjálpi

Heimahjálpi veitt eftir nr. 1 er ókeypis.

Heimahjálpi veitt eftir nr. 2 verður goldin í mun til inntøku, sum pensjónisturin og hjúnaifelagin hava aftur at fólkapensjónini.

Heimahjálpi veitt eftir nr. 3 er ókeypis.

Kurferð til Polen

Pensjonistafelagið HØFT ger kurferð til Polen-Stettin 16.-27. mai, 8.000 kr. fyri hvønn fyri alt.

Man fær massasju og annað fyrrapartin og koyra túrar seinnapartin.

Tey, sum ynskja at koma við, kunnu tekna seg á telefon 375067 ella 269870.

Vit tekna, til bussurin er fullur.

Nevndin í HØFT

ÁRSVEITSLAN

Ársveitslan

Ársveitslan 2012 varð hildin mikkjalsmessudag 29. sept. í høllini hjá Dansifrøi í Gundadali í Havn. Hetta er fyrstu ferð, ársveitslan var hildin í hesari høll.

Formaðurin Arni Thorsteinsson bjóðaði vælkomin, Heri Mørkøre skipaði fyri borðhaldinum. Gestarøðari var Jenis av Rana, lækni og lögtingsmaður. Jónley á Løgmansbø undirhelt við sangi og skemti. Tónleikarar vóru Andrass og Jónfinn, og Tøkum Lætt og Petur Skeel skipaðu føroyska dansin.

Maturin komuttanífrá. 300 fólk vóru á veitsluni.

Í síni eftirmeting metir nevndin, at L.P. eigur at gevast at biðja politikarar halda gestarøðu. Í staðin eigur felagið at biðja okkurt spennandi fólk halda gestarøðu – onkran, ið hevur nakað upp á hjarta.

Tey, sum sótu har afturi í høllini søgdu, at tey hoyrdu nakað illa tað, sum bleiv sagt frammi við pallin. Eisini hildu tey flestu, at ov fá fólk vóru sett at servera døgurðan, og at kaffi og te kom ov seint á borðið.

Lutaseðlasølan við borðini gekk ov seint. Nevndin er samd um, at sølan í størst møguligan mun skal fara fram við dyrnar, áðrenn farið verður til borðs, og at fleiri fólk mugu vera við til at selja lutaseðlar, soleiðis at hetta ikki kemur at darva ov nógv við sjálvst borðhaldið. Hildið verður, at tað er hóskaði at selja 5000 seðlar við minst 4 litum.

Árni Johannesen tók myndir av veitsluni, her eru nakrar av teimum.

Elisabeth Ellingsgaard, næstforkvinna og Páll

Heri Mørkøre

Inna Nattestad og Alma Petersen, nevndarlimur

Jenis av Rana,

Arne Thorsteinsson, formaður og Hjørdis

Jónley á Løgmanbø

Finnur Johansen, nevndarlimur og Poula

Fólkafundurinn í Hoyvíkshøllini

Nevndin metir, at sum heild var tiltakið væleydnað, hóast har vóru ávísir byrjunartrupulleikar. Nevndin og onnur hjálparfólk finga samband við nógv fólk, og fekk L.P. nakrar nýggjar limir. Somuleiðis fekk felagið samband við nógv landspolitikarar, so ávíst orðaskifti fekk í lag um ymisk aktuell eldrapolitisk evni. Serstakliga varð nógv tosað um, at tey eldru hava rætt at fáa útgaldið fólkapensjón, hetta serstakliga tí tey í sínari tíð, í øllum førum fram til 1981, hava inngaldið serstakt pensjónsgjald saman við skattinum.

Blaðnavn

Tá freistin at lata inn uppskot til nýtt blaðnavn var farin, vóru 15 uppskot komin inn. Nevndin heldur, at komandi aðalfundur má velja millum innkomnu uppskotini, tí nú er komið fram, at ein nýggj fyrirøka, sum skal veita alla hjálp í samband við jarðarferðir, hevur skrásett seg við navninum Sólsetur, og má blaðið tí fáa nýtt navn.

Til kunningar

Nevndin boðar frá, at hetta er seinastu ferð (apríl 2013), at blaðið Sólsetur verður sent út til allar limirnar. Av figgjarávum og praktiskum ávum verður blaðið í framtíðini ætlandi sent teimum 15 lokalfeløgum, so limirnir kunnu fáa hendur á bløðum hjá lokalfeløgum.

Komandi tiltøk

Aðalfundurinn 2013

Aðalfundur felagsins verður á Hotel Føroyum, Oyggjarvegur 45, hósdagin 2. mai 2013 kl. 13,30.

Dagsskrá smb. § 7 í viðtøkum felagsins.

Uppskot til nevndarval skulu vera Landsfelagnum skrivliga í hendi í seinasta lagi 15. apríl.

Onnur uppskot og mál til viðgerðar á aðalfundinum skulu somuleiðis vera Landsfelagnum í hendi í seinasta lagi 15. apríl.

Byrjað verður við døgurða kl. 12,00, har hvør má gjalda fyri seg. Kostnaður fyri døgurðan (2 rættir) iroknað kaffi/te er 240 kr. fyri hvønn.

Feløgini verða biðin um at boða frá, hvussu nógvir av teirra limum koma til døgurðan í seinasta lagi hin 29. apríl áðrenn kl. 15,00 á tlf. 217580 (hjá Jenny á Heiðunum), ella sum teldupost

jenny@hotelforoyar.com

Eldradagurin 2013

verður í Klaksvík leygardagin 25. mai.

Fólkafundurinn 2013

Landsfelag Pensjónista ætlar aftur í ár at luttaka í hesum tiltaki, sum verður leygardagin 21. sept.

Ársveitslan 2013

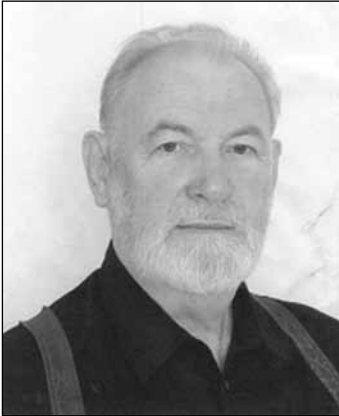
verður leygarkvøldið 5. oktober í Havn, stað ikki ásett enn.

Eldraráðstevna 2013

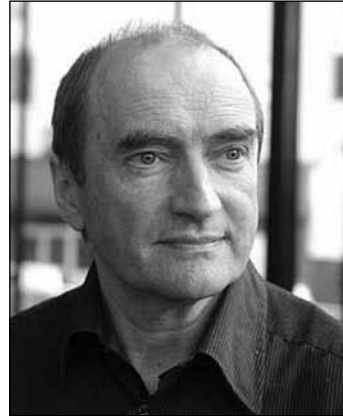
verður ætlandi hildin í Skúlaheiminum hjá Tekniska skúla við Marknagilsvegin leygardagin hin 16. nov.

Alt hetta verður kunnað feløgum nærri og lýst í bløðum og á heimasíðu felagsins
www.eldri.fo

Vit eldru í vælfæðarsamfelagnum

Finnur Johansen

Hans Pauli Strøm

Í sambandi við, at 2012 var ár teirra eldru, skipaði Landsfelag Pensjónista fríggjadag 23. november 2012 fyri ráðstevnu í Skálanum í Norðurlandahúsinum, har Jón Brian Hvidtfeldt var orðstýrari, við hesi skrá:

Boðið varð til ábit klokkan 09:30, og klokkan 10 setti Annika Olsen, landsstýrskvinna, ráðstevnuna. Fýra fyrilestrar vóru á ráðstevnuni. Hans Pauli Strøm, sosiologur, helt fyrilestur um vælfæðarsamfælagið, Vilhelm Johannesen, fyrrverandi landsstýrismaður, talaði um Samhaldsfasta, Elisabet Ellingsgaard, fyrrverandi sjúkrasystir, um hvat ið krevst, fyri at vit kunnu vera longst møguligt í egnum heimi, og Arne Thorsteinsson, formaður í Landsfelag Pensjónista, um eldrapolitik.

Her er úrdráttur gjørdur úr fyrilestrunum hjá Hans Paula Strøm og hjá Elisabeth Ellingsgaard.

Fyrstur at koma við sínum innleggi á ráðstevnuni var Hans Pauli Strøm, har hann røddi um vælfæðarsamfælagið, hvussu tað er í norðanlondum, og hvussu tað er í øðrum londum.

Hans Pauli Strøm, ið er útbúgvinn sociologur, er ættaður úr Vági og býr í Vestmanna. Hann er í starvi á Hagstovu Føroya og hevur verið løgtingsmaður og landsstýrismaður í almanna- og heilsumálum.

Hans Pauli Strøm vísti í innleggi sínum á, at eitt vælfæðarsamfelag er eitt samfelag, ið kann tryggja øllum íbúgvarum sínum grundleggjandi livikor, sum er, at øll fáa mat í munnin, klæði uppá kroppin og tak yvir høvdið, veitir íbúgvarunum trygd móti kúgan, fátækt, sjúku og vinnuløysi, umframt at geva íbúgvarunum høvi til persónliga menning í útbúgving og mentan.

Í innleggi sínum býtti Hans Pauli vælfæðarsamfeløgini upp í fýra høvuðsbólkar.

1. Vit hava skandinaviska, norðurlenska modelið, har allir íbúgvar, høgir sum lágir, hava somu rættindi til allar almannaveitingar, ið eru á høgum støði, samanbórið við arbeiðsinntøkur, og sum verður figgjað samhaldsfast, oftast yvir skattin. Útjavning av inntøkuójavna verður

gjørd í skattinum, og vølferðar-tænasturnar hava øll atgongd til.

2. Eftir angelsaksiska, liberala modellinum, ið er galdandi í USA, verða almennar veitingar bara veitt teimum ringast staddu.
3. Eftir miðeuropeiska, konservativa modellinum verða sosialar veitingar avmarkaðar til tryggingar á arbeiðsmarknaðinum.
4. Eftir suðureuropeiska, katólska modellinum er skipanin tann, at tá ið tað ræður um sosialar veitingar, verður høvuðsdentur lagdur á stuðul frá familju, kirkju og sjálvbodnum felagsskapum.

Størsta hóttanin móti føroyska vølferðarsamfelagnum, segði Hans Pauli Strøm, var politiska stýringin av skipanini. Og at størsta avbjóðingin fyri føroyska vølferðarsamfelagnum var fráflytingin og minkandi ungu ættarliðini.

Frá 1. januar 2012 broytti Løgtingið skattastigan til tann sokallaða flatskattin, ið tilsamans gav ein skattalætta, sum var 340 milliónur krónur árliga, eitt tiltak, ið skerjir virksemin hjá tí almenna og ikki minst vølferðina. Hans Pauli Strøm vísti á, hvør fekk ágóðan av flatskattaskipanini, og hvørjar nakrar av avleiðingunum vóru.

Tær 340 milliónirnar í skattalætta, sum flatskattaskipanin gav, vórðu býttar soleiðis:

1. 13% av av flatskattaskipanini til tey 72% av skattgjaldarunum, sum høvdu eina skattskylduga inntøku, ið var minni enn 300.000,- krónur árliga.
2. 23% av av flatskattaskipanini til tey 14% av skattgjaldarunum, sum høvdu eina skattskylduga inntøku, ið var millum 300.000,- og 400.000,- krónur árliga.

3. 64% av av flatskattaskipanini til tey 14% av skattgjaldarunum, sum høvdu eina skattskylduga inntøku, ið var omanfyri 400.000,- krónur árliga.

Avleiðingarnar av flatskattaskipanini vóru millum annað, at almannaverkið varð skert við 27 milliónun krónum, og at heilsuverkið varð skert við 21 milliónum krónum.

Elisabeth Ellingsgaard

Eftir matarsteðgin á miðdegi hevði Elisabeth Ellingsgaard sítt innlegg, har hon vísti á, hvat ið eigur at verða gjørt, fyri at fólk kunnu vera sum longest í egnum heimi.

Elisabeth, sum er úr Klaksvík, býr á Eiði. Umframt at vera formaður fyri Eldrafelagnum á Eiði, er hon eisini næstformaður fyri Landsfelag Pensjónista. Elisabeth er útbúgvinn sjúkrasystir og hevur sítt virkna lív verið í Danmark, har hon hevur verið yvirsjúkrasystir og fyrirstøðukvinna á røktarheimum.

Í sínum innleggi vísti Elisabeth Ellingsgaard á, at av teimum umleið 6.600 fólkunum í Føroyum, ið eru 67 ár og eldri, eru so nógv tey flestu, í minsta lagi eini 85%, røsk og sjálvhjálpin í allar máttar. Hini umleið 15% ini hava tørv á hjálp av ymsum slag, summum tørva heimahjálp og summum stovnspláss.

Tað, vit ynskja, segði Elisabeth, er at sleppa at vera sum longst í okkara egna heimi. Tað er tað einasta, nógv eldri, sum eru vorðin einsamøll, hava eftir. Hetta er teirra identitetur og teirra liv. Her hava tey havt sína familju, síni minnir við sorg og gleði, og haðani vilja tey neyvan flyta uttan av neyð.

Tørvurin hjá teimum 15%-unum, umleið 1.000 fólkunum, sum hava hjálp fyri neyðini, er ymiskur. Tað eru tey, ið bara hava tørv á eitt sindur av heimahjálp, nøkur eitt sindur meira, og so eru tað tey, sum mugu á eitt røktarheim. Tey eldru, ið treingja til tað, skuldu, millum annað, kunna havt tilboð um vitjunartænastu, matútbering, heimarøkt, dagtilhald og umlættingarpláss, og hon heitti á myndugleikarnar um at taka umboð fyri tey eldru við, tá ið avgerðir um teirra framtíðar liv verða tiknar.

Eisini vísti Elisabeth á, at eitt stovnspláss kostar tí almenna 500.000,- krónur til 600.000,- krónur í rakstri árliga, og tá eru iløgurnar ikki íroknaðar. Soleiðis vísti hon á, at eldraðkið er ein kostnaðarmikil uppgáva, ein stór figgjarlig avbjóðing, og mælti tí til at minka um stovnsplássini, tí tey eru ov dýr og bæði ov vánalig og ov lítið virðilig til at vera nýggja heimi hjá teimum eldru.

Ein partur av upphæddini, ið verður spardur, tá ið tey vánaligu stovnsplássini verða stongd, eigur at verða brúktur til at bøta um heimahjálpin, ið er ein fyritleygt fyri, at nógv fólk kunnu verða verandi sum longst í egnum heimi.

Hóast hon ikki vanliga var døpurskygd, tykist Elisabeth ringt at síggja ljós fyri framman á eldraðkinum, um ikki framtíðar tilboðini broyttust munandi við fyribyrjing og avbjóðingum um sjálvbjargni sum longst í egnum heimi.

Í sínum virkna lívi, og nú meira enn nakrantíð, segði Elisabeth, hevði hon altíð havt hetta ørindi hjá Hans Andreasi Djurhuus úr Vøkuljóð Janusi Djurhuus til áminningar, í sínum tonkum, og sum hon vónaði ikki fór at merkja sinnalag hennara eldru árin:

*Nú er lampan um at slókna.
Tímatal er tungt at rokna,
tungt at ganga søguleiðir,
tá ið mjørkin fjalir heiðir,
og tú tekkir einans grátt.
Tungt at sita einsamallur,
kenna seg sum givin kallur,
slíka slavnna heystarnátt.*

Sálmur

Himnafaðir, eg teg biði,
eg hin útlægni, sum ligið
havi úti allan tíð,
slepp mær inn um tínar gáttir,
deyðakaldur eg og nátt er,
ei eg beri boð í bý.

Hóast alt eg barn títt eri,
krossmarkið eg á mær beri,
tó at kámt tað er at sjá,
illa skurslað til og skavað;
men svá djúpt tað í var gravað,
at tað sæst enn, hvør meg á.

Lát , o Drottin, kross tín lýsa
fyrir mær og vegin vísa,
tann, sum liggur heim til tín;
vegir manna her á foldum
enda allir undir moldum,
ver tí tú nú vegur mín.

Ei mun nakar, sum teg biður,
tómhentur, eins og tú sigur,
fara tínum durum frá;
himnaríkið tú oss gevur,
har sum valdið alt tú hevur,
bæði jørð og himni á.

*Kristian Osvald Viderø
(1906-1991)*

Hesin sálmur er av tilvild komin blaðstjóranum upp í hendi á útoyggj seinasta heyst. Hann er skrivaður á maskinu á eitt A 4 ark, ovast á breddanum er skrivað við penni: presturin Viderø.

Havi kannað nærri um upprunan til sálmin. Hann stendur í bókini hjá Viderø: Á annað Suðurlandið: Ferð mín til Jorsala oman av himni, Bókagarður 1990, og í bók, sum Føroya Skúlabólagrunnur gav út í 2009: Les, tekstsavn 3.

Kristian Osvald Viderø doyði í 1991. Hann verður mettur sum stórt prosaskald við sínum framúr góða frásøguhátti og serstaka málburði. Av yrkingum kendi eg onga. Eingin sálmur er í sálmaðókini ella sangur í vanligum sangbókum, vit syngja úr, við hansara navni. Men bókin: Á annað Suðurlandið, sum er 450 síður, er alt skrivað á bundnum máli. Bókin er eitt slag av endur-minningum frá barnaárunum og frá hansara mongu ferðum til lond við ríðum mentanararvi, sum honum dámdi væl og sum hann hugleiðir um. Alt í bundnum máli í ymiskum stíli, frá føroyskum kvæðastíli til gamlan grikskan yrkingastíl, eisini meira sálmakent. Hesin sálmurin eru tey síðstu ørindini úr einari longri yrking, har skaldið kennir seg veikan og niðurundirkomnan.

Sálmurin er helst ikki nógv kendur millum manna. Haldi sjálvur, at hesin sálmurin sigur okkum pensjónistum – og fyri tann skuld øllum øðrum eisini – ómetaliga nógv. Lítilláti og eyðmjúkur setir yrkjarin orð á tað, sum hann trýr uppá og hevur fast álit á, eisini tá illa veit við. Guds-trúgvinn heldur honum uppi og ber hann gjøgnum lívið frá vøggju til grøv.

Havi fingið loyvi frá avvarðandi at prenta sálmin í Sólsetur.

Blaðnavnið - Navnakapping

Hetta verður helst síðsta blað, sum fer at bera heitið Sólsetur.

Nevndin í Landsfelag Pensjónista hevur í longri tíð tosað um at broyta navnið, tí hildið var, at hetta navn var ov dapurskygt og ikki hóskaði so væl sum navn á einum riti, sum hevur sum aðalendamál at ríka um lívið hjá pensjónistum og eggja teimum til at vera virkin hesi árin, umframt at kunna um tey ymisku viðurskiftini á eldraðkinum.

Fyrsta tíðindarit, sum Landsfelagið sendi út til limafeløgini, kom í 1994. Tað kallaðist Pensionista Tíðindi, tað var duplikerað og sent limafeløgnum, og kom tað bert ta einu ferðina. Áðrenn tað var bert vanligt brævaskifti millum Landsfelagið og lokalu feløgini, og so kunning á aðalfundunum um serstøk mál.

Á aðalfundi í 1995 varð samtykt at geva eitt blað út tvær ferðir um árið. Tosað varð nógv um, hvussu blaðið skuldi eita. Fleiri nøvn vórðu nevnd, men uppskotið frá Obert Eliassen úr Fuglafirði, at blaðið skuldi eita Sólsetur við undirteksti: Blað teirra eldru, tók nevndin undir við, men tó skuldi navnasurningurin sendast út til lokalfeløgini, um so var, at onkur hevði eitt betri navn. Men einki annað uppskot kom inn. Blaðið kom sostatt at eita Sólsetur.

Sólsetur er komið út regluliga síðani 1996 tvær ferðir um árið við undantak í 1997, tá einki blað kom, og í 1998, tá bert eitt blað kom út. Hetta verður so blað nr. 32 við navninum Sólsetur.

Við navninum **Sólsetur** var upprunaliga ikki hugsað um endalyktina ella nakað dapurt, men heldur um lívsskeiðið, vit eru í, sum undirheitið **blað teirra eldru** jú eisini vísir á. Men tað ber eisini til at hugsa sær, at navnið **Sólsetur** ger vart við, at lívsskeiðið, vit eru í, kann vera eins vakurt og friðfyllt, sum tá sólin setur, og vit rinda møðina aftaná ein strævnan arbeiðsdag.

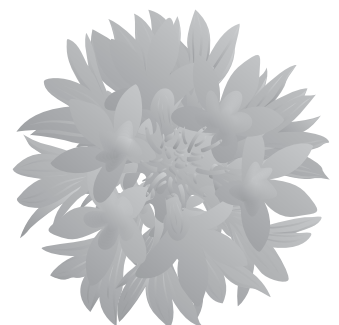

Sigvald Kristiansen

Men nú er tað hent, at ein fyritøka, sum vil veita tænaðu og alla hjálpi í samband við jarðarferðir, hevur fingið sær navnið Sólsetur og skrásett fyrítøkuna undir hesum navni. Tað hevur Landsfelagið ikki hugsað um at gjørt, og tí hevur henda fyrítøkan juridiskan rætt til navnið. Vit vilja ynskja fyrítøkuni alt tað besta við virksemini teirra.

Tað fer illa at bera til hjá okkum nú at varðveita navnið Sólsetur á blaðnum. So vit mugu síggja í eyguni, at navnabroyting má fara fram. Hetta skal viðgerast á komandi aðalfundi í mai, tað verður spennandi at fáa at vita, hvørji uppskot til navnabroytingina eru komin inn, sum limirnir so kunnu atkvøða um.

Blaðstjórin.

Landsfelag Pensjónista

Ársroknskapur 2012

INNTØKUR

Landskassastudningur	250.000,00
Limagjöld	14.260,00
Rentur	121,05
Ársveitslan	7.558,25

Inntøkur í alt **Kr. 271.939,30**

ÚTREIÐSLUR

Lønarútreiðslur	27.600,00
Fundarpeningur	33.600,00
Nevndarútreiðslur	58.170,30
Grannskoðan	4.500,00
Húsaleiga	33.000,00
Aðalfundur	5.600,00
Skrivstovuhald	17.725,24
Postgjald	26.017,50
Telefon	18.614,46
Lýsingar	15.236,25
Blaðið Sólsetur	44.528,00
Nordisk Samarbetskommitéen	42.110,24
Gávur og heiðursmerki	1.662,00
Arbeidsmarknaðargjöld	1.457,00
Bankakostnaður	1.640,41
Heimasíða	5.410,00
Eldraárið 2012	34.723,35
Eldradagur	3.031,50

Útreiðslur í alt **Kr. 374.626,25**

Úrslit 2011 **Kr -102.686,95**

Landsfelag Pensjónista

Fíggjarstøða 31.12.2012

OGN

Innistøða

BankNordik	119.143,46
Eik Banki 1300433	4.286,00
Eik Banki 1550057	5.850,00
Norðoya Sparikassi	26.728,36
Suðuroyar Sparikassi	56,94

Innistøða í alt Kr. 156.064,76

Ogn í alt Kr. 156.064,76

SKULD

Eginpeningur

Eginpeningur 31.12.2011	258.751,31
Úrslit 2012	-102.686,95

Eginpeningur í alt Kr. 156.064,36

Skuld íalt..... Kr. 156.064,36

Tórshavn, hin 19. mars 2013

SPEKT lóggildir grannskoðarar Sp/f

Yvirlit yvir Eldrafeløgini 2013

Skipað eftir aldri

Landsfelag Pensjónista, Tróndargøta 13, 100 Tórshavn

tlf. 319394 og 219394, lp@mail.fo og landsfelagpensjonista@olivant.fo

Samskiparin og skrivari: Ingrid S. Henriksen.

Skrivstovan opin mánadag kl. 11-15 og telefontíð er mikudag kl. 11-15

Stovnað: 24.10.1986

Pensjónistafelagið Hugni

Marita Matras, Fossagøta 7, 700 Klaksvík, tlf. 455139 og 256639

Stovnað: 19.10.1971

Pensjónistafelagið í Havn

Finnur Johansen, Hoydalsvegur 7, 100 Tórshavn, tlf. 312733 og 222733

finnurj@olivant.fo

Stovnað: 20.05.1976

Vága Pensjónistafelag

Lydia Laksafoss, Tormansbakki 13, 370 Miðvágur, tlf. 333190

Stovnað: 30.11.1981

Pensjónistafelagið HØFT

Hildegard Nattestad, Skálavegur 47, 850 Hvalba, tlf. 375067

Stovnað: 28.12.1981

Pensjónistafelagið Kvøldarsól

Birgit Hentze, 240 Skopun, tlf. 361330

Stovnað: 29.04.1982

Eldrafelagið Vesturskin

Sólgerð á Rógvi Jacobsen, Ovarivegur 79, 350 Vestmanna, tlf. 424369 og 214239

Stovnað: 28.05.1984

Sunda Pensjónistafelag

Marjun Thomassen, Traðarvegur 5, 435 Streymnes, tlf. 422376 og 281205
Stovnað: 03.02.1985

Eldrafelagið Borgin

v. Rosmundu Joensen, Geilin 1, 530 Fuglafjørður, tlf. 214474, rosmunda@olivant.fo
Stovnað: 16.02.1985

Vágs Pensjónistafelag

Niclas Akraberg Poulsen, Klovavegur 8, 950 Porkeri, tlf. 225548
Stovnað: 19.09.1985

Eldrafelagið Nón

Elisabeth Hammer, 620 Runavík, tlf. 447286 og 227106
Stovnað: 16.09.1987

Pensjónistafelagið í Sjóvar Sókn

Eigil Juul Rasmussen, Kirkjuvegur 3, 490 Strendur, tlf. 217155
Stovnað: 24.10.1988

Eldrafelagið Fjallið

Asta Olsen, Gásamýri 11, 520 Leirvík, tlf. 503111
Stovnað: 18.03.1991

Oyndarfjarðar Pensjónistafelag

Bodil Eidesgaard, 690 Oyndarfjørður, tlf. 444504
Stovnað: 02.10.1991

Eldrafelagið Kumlá

Sigvald Kristiansen, 480 Skála, tlf. 441517 og 288517, sigvaldk@olivant.fo
Stovnað: 15.02.1992

Eldrafelagið á Eiði

Elisabeth Ellingsgaard, Korndalsvegur 15, 470 Eiði, tlf. 423056 og 223370,
elisabethpall@mail.fo
Stovnað: 26.03.2009

**Samanhald
millum ættarlið**